Motion

1977/78:1700

av Johan Olsson m. fl.
om lärlingsutbildningen m. m.

Ungdomar efterfrågar i ökande utsträckning yrkesutbildning. En ökad satsning på utbildning i hantverksyrken av såväl traditionell typ som service-hantverk med anknytning till tillverkningsindustrin skulle vara en väg att ge många ungdomar meningsfull sysselsättning. F. n. är ca 30 000 ungdomar mellan 16 och 24 år utan arbete. De ungdomar som lämnar grundskolan utan att fortsätta med studier saknar i de flesta fall sådan utbildning som ger förutsättningar för yrkesarbete. Praktikarbeten finns inte heller i tillräcklig omfattning.

Nyrekryteringen till många hantverksyrken är sedan flera år av liten omfattning. Detta beror sannolikt till en del på samhällsutvecklingen, som medfört en minskad efterfrågan på hantverkarnas tjänster. En annan viktig orsak är att det finns så få utbildningsvägar till dessa yrken. Att vara lärling innebär dessutom ekonomiska förhållanden som inte kan jämföras med förhållandena för eleverna i den gymnasiala utbildningen. Höjningen av bidraget till lärlingsutbildning, även om den ännu är blygsam, hälsas därför med stor tillfredsställelse.

En höjning av antalet bidragsrum från 900 till 1100 föreslås också. Med tanke på att detta antal varit oförändrat under en lång tid är det uppdämda behovet av denna utbildning stort. Enligt uppgifter krävs en höjning till 1 560 bidragsrum för att täcka hela behovet.

En utökning av lärlingsutbildningen ger många ungdomar på en gång en meningsfull sysselsättning och yrkesutbildning i stället för beredskapsarbete eller arbetslöshet. Kostnaden för denna utbildning betyder samtidigt att behovet av arbetsmarknadsåtgärder reduceras, vilket innebär att nettokostnaden inte är lika stor som den erforderliga anslagshöjningen.

Utbildningsministern aviserar att SÖ (skolöverstyrelsen) skall göra en utredning om i vilka former staten kan stödja "färdigutbildning" i småföretag, inom yrkessektorer där lärlingsutbildning traditionellt förekommer och där färdigutbildning i gymnasieskolan saknas. Det är emellertid nödvändigt att utan dröjsmål ta till vara de möjligheter som finns till lärlingsutbildning också i nuvarande form. SÖ bör också ges i uppdrag att skyndsamt redovisa dels det aktuella behovet, dels möjligheterna att täcka detta med utbildningsplatser. Denna redovisning bör kunna ske i samband med petita.

Utvecklingen mot ett alltmer industrialiserat samhälle med befolkningsomflyttning och befolkningskoncentration har inneburit att den sociala strukturen förändrats i grunden. Tekniken har blivit alltmer avancerad och specialiserad. Storskalighet är riktmärke för såväl produktion som konsum-

tion, med masstillverkning för masskonsumtion som följd – en utveckling som ofta medfört misshushållning med naturresurser, slöseri med energi, miljöförstöring osv. Denna stordriftsinriktning har medfört att hantverkstraditioner övergivits, och värdefull kunskap riskerar att gå förlorad. Ökad insikt om behovet av aktsamhet och hushållning med våra resurser kommer emellertid utan tvivel att leda till ett allt större behov av hantverksservice.

Vissa hantverk har också betydelse från beredskapssynpunkt. Enligt tidigare av riksdagen fattade beslut om försörjningsberedskapen på sko- och tekoområdena skall beredskapslager av skor och kläder finnas, som täcker behovet ett år under en avspärrningssituation med en efterkristid på två år. Med tillgång till en god hantverksservice skulle beredskapen bli väsentligt förbättrad.

En bevarad hantverkstradition är således av stor betydelse, och enligt vår mening bör därför en utredning göras i avsikt att ge en bild av vilka hantverk som är på väg att försvinna och ge förslag på vilka åtgärder som bör vidtas för att på sikt kunna bevara och utveckla denna speciella form av yrkeskunnande. Vidare bör i en sådan utredning en bedömning av det framtida behovet av servicehantverk som komplement till tillverkningsindustrin redovisas. Den ökande medvetenheten om kravet på resurshushållning kommer att leda till en ökad efterfrågan av sådan service och därmed ge allt fler sysselsättningstillfällen.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi*

att riksdagen hos regeringen begär att SÖ – utöver uppdraget att utreda i vilka former staten kan stödja "färdigutbildning" i småföretag – erhåller i uppdrag att i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1979/80 redovisa dels behovet av lärlingsutbildning i nuvarande form, dels möjligheterna att täcka detta.

Stockholm den 25 januari 1978

JOHAN A. OLSSON (c)

ELVER JONSSON (fp) ARNE FRANSSON (c)

INGEGÄRD OSKARSSON (c) KARL-A. PETERSSON (c)

ANNA WOHLIN-ANDERSSON (c) ANNA-LISA NILSSON (c)

OLLE ERIKSSON (c)

* Se även motion 1977/78:1701